

**Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas
ēku, autotransporta un papildu sektoros ieviešanas un
uzraudzības rīcības plāns 2026. gadam**

Satura rādītājs

Ievads	3
Monitoringa plānu un ikgadējo emisijas ziņojumu iesniegšana un apstiprināšana	4
SEG atļaujas izdošana	5
Ikgadējie emisijas ziņojumi par 2024. gada datiem (nav jāverificē) ...	6
Ikgadējie emisijas ziņojumi par 2025. gada datiem (ir jāverificē)	6
Verificētāja pienākumu veikšana	7
ETS2 operatoru pienākumu izpilde	7
Konsultāciju pakalpojums	8
Komercnoslēpuma statuss.....	8

Ievads

Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ēku, autotransporta un papildu sektoros (turpmāk – ETS2) ieviešanas un uzraudzības rīcības plāns 2026. gadam (turpmāk – rīcības plāns) ir izveidots, lai informētu degvielas un kurināmā operatorus (turpmāk – ETS2 operatorus) un akreditētus ES ETS2 verificētājus (turpmāk – ETS2 verificētājs) par plānoto virzību un pienākumu izpildi dažādu situāciju esamības laikā, kā arī lai nodrošinātu vienotu pieeju situāciju risināšanā.

Apzinoties to, ka Latvijā, kā arī visā Eiropā, ETS2 verificētāju pieejamība varētu būt ierobežota pirms pirmā verificētā ikgadējā emisijas ziņojuma iesniegšanas (par 2025. gada datiem), kā arī ETS2 verificētāju akreditācijas process varētu nebūt beidzies līdz 2026. gada 15. aprīlim, ir jānosaka konkrēti rīcības soļi ETS2 operatoriem, kā arī ETS2 verificētājiem.

Papildus ir jāņem vērā Valsts vides dienesta (turpmāk – VVD) pienākumu izpildes kapacitāti, t.sk. monitoringa plānu apstiprināšanā un siltumnīcefekta gāzu emisijas atļauju (turpmāk – SEG atļauja) izdošanā.

Monitoringa plānu un ikgadējo emisijas ziņojumu iesniegšana un apstiprināšana

Pirms ikgadējā emisijas ziņojuma izstrādes un iesniegšanas ETS2 operatoram ir jāizstrādā un jāiesniedz monitoringa plāns. Bez apstiprināta monitoringa plāna nevar iegūt SEG atļauju vai iesniegt ikgadējos emisijas ziņojumus. Ikgadējā emisijas ziņojuma verificēšana (sākot ar 2026. gadu par 2025. gada datiem) notiek pret apstiprināto monitoringa plānu.

Monitoringa plāns, ikgadējie emisijas ziņojumi, kā arī cita papildu prasītā informācija ir jāiesniedz latviešu valodā.

Gan monitoringa plāns, gan ikgadējie emisijas ziņojumi ir jāiesniedz Eiropas Komisijas emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ziņošanas sistēmā – **EU ETS Reporting**. Zemāk 1. attēlā norādīts kā izskatās sistēma, kad ETS2 operators atver EU ETS Reporting. Tiek piedāvāts izveidot monitoringa plānu vai ikgadējo emisijas ziņojumu.

The image displays two screenshots of the EU ETS Reporting system interface. The top screenshot shows the 'Monitoringa plāns' (Monitoring plan) section. It features a progress bar with four stages: 'Projekts' (Project), 'Iesniegts' (Submitted), 'Tiek veiktas izmaiņas' (Changes are being made), and 'Apstiprināts' (Approved). A red box highlights the 'Izveidot jaunu ziņojumu' (Create new report) button. The bottom screenshot shows the 'DGada emisiju ziņojums - 2025' (Annual emissions report - 2025) section. It features a progress bar with ten stages: 'Projekts', 'Tiek veikta verificācija', 'Tiek veiktas izmaiņas, pieprasīts no Verificētāja', 'Verificēts', 'Iesniegts', 'Tiek veikta Konservatīvā aplēse', 'Tiek veiktas izmaiņas, pieprasīts no KI', 'Veiciet Konservatīvo aplēsi', 'Ziņotie dati ir apkopoti'. A red box highlights the 'Izveidot jaunu ziņojumu' button.

1. attēls EU ETS Reporting

ETS2 operators var sākt gatavot ikgadējos emisijas ziņojumus, negaidot monitoringa plāna apstiprināšanu no VVD puses.

Terminš ikgadējam emisijas ziņojuma iesniegšanai par 2024. gada datiem būs noteikts Ministru kabineta noteikumos. Ministru kabineta noteikumu projekts 24-TA-903 “Dalības kārtība Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā ēku, autotransporta un papildu sektoros”¹ (turpmāk – MK noteikumu projekts) ir izgājis pirmo starpministriju saskaņošanu, un plānotais to pieņemšanas termiņš ir 2026. gada februāra beigas.

¹ Pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/b135889b-005d-45d2-b62a-d9ec8df252d7

Aicinām pēc iespējas ātrāk sagatavot un iesniegt monitoringa plānu un pēc monitoringa plāna iesniegšanas, uzsākt ikgadējā emisijas ziņojuma izstrādi par 2025. gada datiem, jo šī ziņojuma termiņš ir noteikts likumā “Par piesārņojumu” - 2026. gada 15. aprīlis.

ETS2 operatoram ir jāveic tālāk norādītie soļi, lai izveidotu piekļuvi EU ETS Reporting:

1. Lai izveidotu piekļuvi [EU ETS Reporting](#) un aizpildītu savu monitoringa plānu, vispirms ETS2 operatoram ir jāizveido *EU Login*. *EU Login* ir Eiropas Komisijas lietotāju autentifikācijas pakalpojums. Tas ļauj autorizētiem lietotājiem piekļūt dažādiem Komisijas tīmekļa pakalpojumiem, izmantojot vienu e-pasta adresi un paroli.

Klimata un enerģētikas ministrijas (turpmāk – ministrija) mājaslapas [ETS2 sadaļa](#) ir papildināta ar aktuālo informāciju, tai skaitā, kādi soļi ir jāveic ETS2 operatoram, lai aizpildītu monitoringa plānu un ikgadējo emisijas ziņojumu. Informāciju var atrast ETS2 sadaļā “[Soļi, kas jāveic ETS2 operatoram](#)”.

Soļos ietilpst:

- 1.1. [EU login izveide](#);
- 1.2. [EU ETS Reporting konta izveide un darbības treniņa vidē](#). Papildus pie šī punkta varat atrast *Word* dokumentu, kuru varat izmantot, lai aizpildītu pieteikumu *EU ETS Reporting* profila izveidošana un dalībnieku pievienošanai;
- 1.3. [Ielogošanās Jūsu EU ETS Reporting kontā](#);
2. *EU ETS Reporting* sistēmā ETS2 operatoram ir pieejamas divas vides – darba un treniņa. Katram degvielas un kurināmā operatoram obligāti ir vajadzīga **vismaz viena** piekļuve darba videi. Lai tai piekļūtu, jāveic 1. punktā noteiktais. Kad ir izpildīts 1. punktā noteiktais, uz lelde.vistarte@kem.gov.lv nosūtiet e-pasta adresi, ar kuru esat izveidojis savu *EU Login* kontu, lai jūsu uzņēmumu varētu pievienot *EU ETS Reporting* darba videi. Katram ETS2 operatoram jābūt izveidotam *EU Login* un par to jāpaziņo uz augstāk norādīto e-pasta adresi. Kā arī ETS2 operatoram ir iespēja izmantot *EU ETS Reporting* treniņa vidi. Ja to vēlaties izveidot, informējiet KEM pārstāvi uz augstāk norādīto e-pastu. Vairāk informācijas par treniņa vidi ir pieejama “[EU ETS Reporting konta izveide un darbības treniņa vidē](#)”.

SEG atļaujas izdošana

Ja ETS2 operators ir sagatavojis un iesniedzis monitoringa plānu, tad tas var sagatavot iesniegumu SEG atļaujas saņemšanai. Iesnieguma veidlapa

SEG atļaujas saņemšanai, ir pieejama ministrijas mājaslapas ETS2 sadaļā “[Soļi, kas jāveic ETS2 operatoram](#)”. Skatīt zemāk 2. attēlu.

2. attēls Iesniegums SEG atļaujas saņemšanai

Ja monitoringa plāns ir apstiprināts no VVD puses, tad ETS2 operators aizpildīto iesniegumu SEG atļaujas saņemšanai **iesūta VVD** (elina.racko@vvd.gov.lv, indra.stepanova@vvd.gov.lv).

Ja VVD ir pārbaudījis un apstiprinājis monitoringa plānus, taču nav vēl izdevis ETS2 operatoram SEG atļauju, tad ETS2 verificētājs balstās uz apstiprināto monitoringa plānu informāciju, nevis arī uz SEG atļaujā pieejamo informāciju, lai verificētu 2025. gada ikgadējo emisijas ziņojumu. SEG atļauja atspoguļo monitoringa plāna informāciju.

Ikgadējie emisijas ziņojumi par 2024. gada datiem (nav jāverificē)

No ETS2 operatora par 2024. gada datiem netiek prasīts pamatot monitoringa metodikas tehnisko iespējamību un pārmērīgas izmaksas. Tas nozīmē, ka ETS2 operators var izmantot zemākas pakāpes² nekā no tā tiek prasītas nepamatojot to piemērošanu.

Ikgadējie emisijas ziņojumi par 2025. gada datiem (ir jāverificē)

ETS2 operatoram **pirmais verificētais ikgadējais emisijas ziņojums** ir jāiesniedz līdz 2026. gada 15. aprīlim par 2025. gada datiem (un turpmāk katru gadu). Ikgadējā emisijas ziņojuma verifikāciju veic akreditēts

² “pakāpe” ir konkrēta prasība, ko izmanto darbības datu, aprēķina koeficientu, gada emisiju un gada vidējo stundas emisiju, patēriņam nodotā kurināmā daudzuma un tvēruma koeficienta noteikšanai.

verificētājs. Latvijā ETS2 verificētāju akreditāciju veic Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs (LATAK).

Šobrīd SIA “BUREAU VERITAS LATVIA” un AS “Kiwa Latvia” veic oficiālu procesu, lai akreditētos uz ETS2 verifikāciju.

ETS2 operatoram nav aizliegts arī izmantot ETS2 verificētāju pakalpojumu no citām ES dalībvalstīm. Taču ne visi ETS2 verificētāji var veikt ETS2 verifikāciju Latvijā.

Kā jārikojas, ja nav pieejami ETS2 verificētāji vai to kapacitāte nav pietiekoša:

1. ETS2 operatoram ir jābūt iesniegtam monitoringa plānam EU ETS Reporting pirms ikgadējo emisijas ziņojumu iesniegšanas;
2. ETS2 operators sagatavo ikgadējā emisijas ziņojumu par 2025. gada datiem ‘Projekta’ versijā;
3. **Ja verificētājam nav pietiekoši liela kapacitāte, tad atbilstoši Eiropas Komisijas rekomendācijai ETS2 verificētājs prioritāri verificē 2025. gada ikgadējos emisijas ziņojumus tiem ETS2 operatoriem, kuri ir B kategorijas, tad A kategorijas un visbeidzot zemu emisijas līmeņa ETS2 operatori.**

Verificētāja pienākumu veikšana

ETS2 balstās uz vairākiem jau esošiem principiem, kurus nosaka Akcīzes nodokļa režīms – degvielas un kurināmā tvērumu, termins *nodošana patēriņam*, kā arī mērījumu metodes, kuras ir pakļautas valsts reglamentētajai metroloģiskajai kontrolei.

Lai paātrinātu verifikācijas procesu 2026. gadā par 2025. gada datiem ETS2 verificētājiem nav jāpārbauda informācija, kura ir saistīta ar Akcīzes nodokļa režīmu.

ETS2 operatoru pienākumu izpilde

1. Obligātās prasības ETS2 operatoram:

- 1.1. Iesniegt monitoringa plānu apstiprināšanai līdz 2026. gada 31. martam;
- 1.2. Uzsākts darbs pie ikgadējā emisijas ziņojuma par 2025. gada datiem izstrādes, un līdz 2026. gada 15. aprīlim – EU ETS Reporting sistēmā tas ir ‘Projekta’ versijā.

2. Pienākumu neizpilde. Ja ETS2 operators nav vismaz veicis augstāk 1.1. un 1.2. punktā minētos pienākumus, tad tiek piemērota likuma “Par

piesārņojumu” 32.¹⁷ panta sešpadsmitā daļa un Administratīvā procesa likuma 57. pants.

3. Ja izpildās šīs sadaļas 1. punkta 1.2. apakšpunkts, tad ETS2 operators ikgadējo emisijas ziņojumu par 2025. gada datiem iesniedz līdz 2026. gada 30. aprīlim. Ja tomēr šī ziņojuma iesniegšana nav iespējama līdz 2026. gada 30. aprīlim, ETS2 operators rakstiski informē ministriju un VVD, vienojoties par citu iesniegšanas termiņu.

Konsultāciju pakalpojums

Ir pieejams bezmaksas konsultatīvs atbalsts monitoringa plāna un ikgadējo emisijas ziņojumu sagatavošanā. Aicinām aktīvi izmantot konsultatīvo atbalstu, jo tas ir pieejams uz ierobežotu laiku (līdz 2026. gada. 5. maijam). Saziņai ar konsultantu par monitoringa plāna un ikgadējo emisijas ziņojumu aizpildi izmantot e-pasta adresi: ets2@kpmg.com . Papildus pēc vajadzības ar konsultantu varat vienoties par telefonisku vai attālinātu konsultāciju, taču aicinām primāri izmantot komunikācijai norādīto e-pasta adresi.

Komercnoslēpuma statuss

Ja ETS2 operators ir norādījis informāciju, ka monitoringa plānā, ikgadējā emisijas ziņojumā, SEG atļaujā, u.c., kas ir uzskatāma par komercnoslēpumu, tad VVD pirms informācijas publicēšanas to pārbauda un izvērtē.